

Дата: 15.03.2023

Група 12

Урок № 29

Тема: Причини, характер, періодизація Другої світової війни. Характеристика періодів війни. Театри воєнних дій. Дипломатія часів війни. Утворення антигітлерівської коаліції

Мета: знати причини, характер Другої світової війни; вивчити ключові події та масштаби війни.

Опрацюйте конспект уроку 29-30 законспекуйте матеріал та виконайте самостійну роботу.

Хід уроку

Причини	<ol style="list-style-type: none">1. Версальська система, яка поставила Німеччину в нерівноправне становище й обділила Японію та Італію; прагнення цих країн до переділу світу.2. Загострення суперечностей між великими державами внаслідок світової економічної кризи 1929-1932 рр.3. Встановлення та посилення в окремих країнах тоталітарних режимів, які прагнули розширити власний «життєвий простір», захопити сировинні ресурси, ринки збуту товарів, забезпечити себе дешевою робочою силою за рахунок поневолених народів.4. Політика умиротворення агресора, яку здійснювали Велика Британія і Франція. Ізоляціонізм США.5. Пакт Молотова – Ріббентропа, який засвідчив підтримку Радянським Союзом агресивних планів Німеччини.
Характер	<p>Для країн агресорів – несправедлива, загарбницька з метою розширення власних територій, завоювання ринків збуту та джерел сировини.</p> <p>Для окупованих країн – справедлива, визвольна.</p>

Періодизація Другої світової війни

I період (1.09.1939 — 21.06.1941)	Від нападу Німеччини на Польщу до нападу на СРСР; розширення агресії Німеччини та СРСР у Європі
II період (22.06.1941 — 18.11.1942)	Від нападу Німеччини та її союзників на СРСР до Сталінградської битви: період тяжких оборонних боїв для радянської армії; формування антигітлерівської коаліції
III період (19.11.1942 — 5.06.1944)	Докорінний злам у війні на користь країн антигітлерівської коаліції; початок наступу радянських військ після перемог під Сталінградом та на Курській Дузі; витіснення ворога з території Радянського Союзу; перемоги союзників СРСР в

Африці та на Сицилії; капітуляція Італії

IV період
(6.06.1944 — 9.05.1945) Відкриття Другого фронту; наступ військ антигітлерівської коаліції по всіх фронтах; розгром і капітуляція нацистської Німеччини

V період
(9.05.1945 — 2.09.1945) Завершення бойових дій в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні; розгром і капітуляція Японії

Перегляньте відео за посиланням

<https://www.youtube.com/watch?v=ITELCNbIPJ8&t=210s>

та дайте відповіді на запитання:

1. Як розгорталися події Другої світової війни у період між 1939 та 1941 рр.? Визначте успіхи та невдачі союзників на початках війни.
2. Дайте узагальнену характеристику міжнародного становища напередодні нападу Німеччини разом із своїми сателітами на СРСР.
3. Вкажіть, які події ознаменували корінний перелом у Другій світовій війні? Яку роль у цьому відіграли США?
4. Яке значення мала Тегеранська конференція для світу?

Урок № 30

Тема: Особливості окупаційного режиму, колабораціонізм, рух Опору, стратегії виживання. Людина під час війни. Голокост. Праведники світу. Капітуляція Німеччини та її союзників

Хід уроку

Особливості окупаційного режиму.

На захоплених територіях німці встановили політичний режим, який називали **“новий порядок”**. Це режим нещадного терору й насильства, який був встановлений нацистами в окупованих країнах. Серед іншого він передбачав здійснення особливої расової політики, жертвами якої стали євреї, роми, а іноді і слов'яни Східної Європи.

Рейхсфюрер СС Генріх Гімлер розробив **план “Ост”** – план колонізації та онімечення східних територій. Його було розраховано на 30 років і складався він із двох частин - на час війни та для облаштування світу після перемоги.

“Малий план” мав на меті завоювання слов'янських територій.

“Великий план” передбачав подальше виселення слов'ян та інших негодних народів до Сибіру та розселення на вільних землях німців і наближених до них народів.

На окупованих територіях нацисти масово знищували місцеве населення. Найгірше велося тим народам, які підпадали під категорію **“недолюдів”** – це євреї,

роми, сінті. Нацисти влаштовували страти, не шкодуючи ані дітей, ані жінок. Найбільше постраждали євреї.

“Голокост” — геноцид єврейського населення Європи внаслідок організованого нацистами нищення.

Близько 6 млн євреїв загинули від рук нацистів. Не минули ці страшні події і України. Лише в Бабиному Яру з 1941 по 1943 роки було розстріляно більше 100 тис. людей, більшість з яких – євреї.

У деяких містах євреїв змушували переселятися до окремих районів – **гетто**. Вони були **двох типів – відкриті та закриті**. Якщо з перших ще можна було виходити, приміром, на роботу, то другі - суворо охоронялися, аж доки мешканців не доправляли до таборів смерті.

Фабриками смерті у війну стали нацистські концтабори. Концентраційні табори були створені і на окупованих територіях, і у самій Німеччині. У них примусово утримувалися та каторжно працювали військовополонені та цивільні.

Сумнозвісні табори – Дахау, Бухенвальд, Заксенгаузен у Німеччині, Маутгаузен в Австрії були створені ще до початку Другої світової війни – між 1933-м і 1938-м роками. Смертність від голоду, хвороб, тортур у таборах становила до шістдесят відсотків. За роки війни до таборів потрапили 18 млн осіб, 12 — не вижили.

Але з метою виживання в роки Другої світової війни існувало таке явище як **колабораціонізм**. Колабораціонізм (від франц. співробітництво) означає співробітництво населення окупованої держави з окупаційною владою та армією ворожої держави. З нацистським режимом співпрацювали сотні тисяч громадян в інших окупованих державах Європи.

Такі антилюдські нові порядки викликали опір. Доки у світі ведуться бойові дії, у поневоленних країнах встановлюється нацистський “новий порядок”, відкривається Другий фронт і народжується надія на перемогу над “нацистською чумою” після Ель-Аламейну і Сталінграду, в Європі активно набирає сили **“підпільний фронт”**.

Рух Опору на окупованих територіях

Рух Опору — підпільна і повстанська боротьба народів Європи в р Другої світової війни проти окупації Німеччиною та її союзниками.

Причина	Встановлення жорсткого окупаційного режиму в поневоленних країнах.
Мета	Відновлення національної незалежності та державного суверенітету окупованих країн.
Форми боротьби	Саботаж, страйки, диверсії. Антифашистська пропаганда. Розвідувальна діяльність. Партизанська боротьба. Антифашистські повстання (Варшавське гетто, 1943 р.).
Діяльність	У Франції розгорнула діяльність організація «Вільна

Франція» під керівництвом Ш. де Гол ля

Створення Комітету національного визволення Італії, який координував діяльність партизанських бригад імені Гарібальді.

Активна діяльність у Греції загонів ЕЛАС — Народно-визвольної армії Греції, яка вела бойові операції на всій території країни.

Непримиренність місцевого населення, викликана жорстокістю окупаційного режиму (на відміну від Західної Європи); суттєве обмеження колабораціонізму — співпраці з окупантами.

Розкол руху Опору на національну і комуністичну течії, які часто ворогували між собою: Польща — Армія Крайова, підпорядкована емігрантському уряду в Лондоні, та комуністична Гвардія Людова; СРСР — Українська Повстанська Армія (УПА) та комуністичні партизанські загони; Югославія — комуністична Народно-визвольна армія Югославії (НВАЮ) під проводом Й. Б. Тіто та четники — сербські партизани-монархісти.

Створення національних збройних сил у складі Червоної армії (Чеська бригада Л. Свободи, Військо Польське тощо).

Особливості в Східній Європі

Рух Опору в поневолених країнах допоміг основним військовим силам не лише зупинити наступ Німеччини та її союзників, а й уже в 1944 році прогнати їх зі своїх країн.

6 червня 1944 року розпочалася подія, яка ознаменувала **відкриття Другого фронту – операція “Оверлорд” або ж “висадка у Нормандії”**.

Відкриття Другого фронту мало велике історичне значення, оскільки змусило Гітлера воювати на два фронти, чого йому вдалося уникнути на початку війни. Тепер він змушений був розпорозити сили між війною з Радянським Союзом та його західними союзниками. Паралельно Червона армія у 1944 році вигнала зі своєї території гітлерівські війська і почала бойові дії на землях Польщі, Румунії, Угорщини, Болгарії, Югославії та Чехословаччини. У грудні 1944 року німецькі війська здійснили останню спробу контрудару проти союзників у Арденнах.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягав нацистський «новий порядок»?
2. Якими методами впроваджувався «новий порядок»?
3. Що таке Голокост? Яка його мета? Які методи використовували нацисти для знищення єврейського населення?
4. Охарактеризуйте значення руху Опору для загального результату Другої світової війни.
5. Яка подія ознаменувала відкриття Другого фронту? Яке його значення?

Домашнє завдання:

1. Опрацюйте параграф 27-29
2. **Виконайте самостійну роботу**

1. Укажіть дату, коли наступом Німеччини на Польщу розпочалася Друга світова війна

- А) 10 вересня 1939 року
- Б) 1 вересня 1938 року
- В) 22 червня 1941 року
- Г) 1 вересня 1939 року

2. Сталінградська битва відбувалася у:

- А) липні 1942 – лютому 1943 рр.
- Б) червні 1942 – січні 1943 рр.
- В) липні 1943 – лютому 1944 рр.
- Г) липні – серпні 1943 р

3. Виберіть найбільш правильне визначення «Антигітлерівська коаліція» – це:

- А) військово-політичний союз держав і народів, що боролись проти Німеччини і її союзників у роки Другої світової війни
- Б) військово-політичний союз Радянського Союзу, Англії, США, що склався у період Другої світової війни
- В) держави, що підписали Атлантичну хартію
- Г) держави, що підписали Декларацію Об'єднаних націй

4. Які дві великі битви Другої світової війни відбувалися майже одночасно?

- А) Сталінградська битва та битва біля Ель-Аламейна
- Б) Сталінградська битва та битва за Британію
- В) Курська битва та битва за Мідвей
- Г) Курська битва та битва біля Ель-Аламейна

5. Про яку військову операцію йдеться?

«Японська авіація та підводні човни здійснили комбіновану атаку на американські військові кораблі, що перебували на військово-морській базі. У результаті цього нападу потоплено 4 лінкори, ушкоджено 4 лінкори, 3 крейсери, 4 есмінці та інші військові кораблі США. Після цього США вступили у Другу світову війну»

- А) битва під Ель-Аламейном
- Б) битва під Сталінградом
- В) битва за Мідвей
- Г) битва за Перл-Гарбор

6. Виберіть два хибні твердження. Головними причинами Другої світової війни були:

- А) глобалізаційні процеси міжвоєнної Європи
- Б) несправедливість Версальсько-Вашингтонської системи
- В) реваншистські настрої у Німеччині
- Г) підписання радянсько-німецького договору про ненапад
- В) прагнення створити систему колективної безпеки

7. «Дивною війною» називають

- А) збройний конфлікт СРСР і Японії
- Б) агресію СРСР проти Фінляндії
- В) дії Англії та Франції проти Німеччини на початку Другої світової війни
- Г) загарбання Угорщиною Карпатської України

8. Коли відбулися наступні події? Вкажіть дату:

- 1) напад Німеччини та її союзників на СРСР
- 2) підписання 26 державами Декларації Об'єднаних Націй
- 3) Сталінградська битва
- 4) Курська битва

9. З наведених тверджень виберіть те, що найповніше розкриває суть Руху Опору в роки Другої світової війни.

- А) Рух Опору – це політична організація, яка ставила собі за мету вигнання загарбників з території своєї країни і встановлення влади робітників і селян
- Б) Рух Опору – це національно-визвольний рух, який виник під час Другої світової війни у формі організованого опору населення окупаційній владі
- В) Рух Опору – назва партизанського руху в СРСР
- Г) Рух Опору – політична організація, що ставила собі за мету вигнання гітлерівських загарбників та їхніх союзників шляхом партизанської боротьби та загального повстання
- В) Рух Опору – це антифашистський рух у Німеччині в роки війни

10. Про який документ йде мова? З якою метою він приймався?

«Цим планом передбачалися колонізація Радянського Союзу і країн Східної Європи, знищення мільйонів людей, перетворення в рабів рейха народів Східної Європи які залишаться в живих. Планувалося виселити протягом 30 років 65 % населення Західної України, 75% населення Білорусії, 80–85 % поляків з території Польщі, значну частину населення Латвії, Литви, Естонії — всього 51 млн чоловік. Передбачалося на землі, які звільняться, переселити 10 млн німців. На території СРСР передбачалося утворити чотири німецькі колоніальні провінції "Остланд", "Україна", "Москва", "Кавказ"»

- А) план «Барбаросса», блискавичне захоплення Радянського Союзу шляхом повного розгрому Червоної армії
- Б) план «Ост», колонізації та онімечення окупованих територій Радянського Союзу
- В) план «Вайс», вторгнення Німеччини до Польщі у вересні 1939 р.
- Г) план «Гельб», блискавична війна Німеччини проти Бельгії, Нідерландів, Люксембургу та Франції в 1940 р.

11. Укажіть дату відкриття Другого фронту у Європі.

- А) 22 квітня 1944 року
- Б) 20 липня 1944 року
- В) 15 серпня 1944 року
- Г) 6 червня 1944 року

12. Яким було історичне значення відкриття Другого фронту? Виберіть дві правильні відповіді.

- А) союзники не змогли заволодіти перевагою і продовжували програвати війну
- Б) змусило Гітлера воювати на два фронти, чого йому вдалося уникнути на початку війни
- В) змусило розпорозити війська Німеччини між СРСР та його союзниками
- Г) активізувалися нейтральні країни до нацистської Німеччини
- Д) зовсім не вплинуло на розстановку сил у Другій світовій війні